

TELEWIZJA POLSKA

Warszawa, dn. 7. 02. 2013 r.

dot: TVP/JP-183/13

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności Intelektualnej i Mediów
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Stanowisko Telewizji Polskiej S.A.
w sprawie Komunikatu Komisji Europejskiej z 18.12.2012 r. w sprawie treści na jednolitym rynku cyfrowym (COM/2012/789)
- w ramach konsultacji prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (DWiM /92/13).

Z zadowoleniem przyjmujemy prowadzone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) konsultacje w sprawie ww. Komunikatu Komisji Europejskiej.

Po zapoznaniu się z treścią Komunikatu, odnotowujemy, że nie zapowiada on konkretnych działań legislacyjnych w dziedzinie prawa autorskiego, tylko kolejny zestaw konsultacji i rozmów z udziałem interesariuszy z jednej strony, oraz studiów i analiz z drugiej strony.

W ostatnich latach Komisja przeprowadziła liczne konsultacje w zakresie różnych kwestii z zakresu prawa autorskiego, zapytując o istniejące problemy i konsultując różne kierunki możliwych rozwiązań. Dotyczy to m.in. problematyki licencjonowania, organizacji zbiorowego zarządzania, obiegu utworów audiowizualnych, dozwolonego użytku i treści tworzonych przez użytkowników, opłat z tytułu tzw. prywatnego kopiowania. Pojawiły się także liczne studia i analizy zarówno na poziomie europejskim¹, jak i na poziomie państw członkowskich², wskazujące na potrzeby w zakresie reformy europejskiego prawa

¹ Por. np. *The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy* http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/etd2005imd195recast_report_2006.pdf

² Np. w Wielkiej Brytanii: *Gowers Review of Intellectual Property* z 2006 r. <http://www.official-documents.gov.uk/document/other/0118404830/0118404830.asp>; *Hargreaves Report - Digital Opportunity, A Review of Intellectual Property and Growth*, 2011: <http://www.ipo.gov.uk/ipreview-finalreport.pdf>

autorskiego. Niektóre z tych analiz powstały zresztą na zlecenie samej Komisji Europejskiej.³ Grupa wybitnych europejskich akademików, w ramach tzw. projektu Wittem, opracowała nawet studialny projekt części ogólnej europejskiego kodeksu prawa autorskiego,⁴ który może śmiało stanowić źródło cennej inspiracji dla prawodawcy europejskiego, i to wcale niekoniecznie w pracach nad zastąpieniem prawa krajowego całościowym europejskich prawem autorskim, ale także w ramach dalszej harmonizacji wybranych aspektów prawa autorskiego w Unii Europejskiej (UE).

Jednocześnie Komisja w swym flagowym dokumencie z 2010 r. – Agenda Cyfrowa⁵, a także w przyjętej rok później Strategii w dziedzinie prawa własności intelektualnej⁶ zapowiedziała ambitne i daleko idące działania zmierzające do ułatwienia legalnego korzystania z treści chronionych prawami autorskimi. Zapowiedzi te zostały zrealizowane w bardzo ograniczonym zakresie. Przyjęta w 2012 r. dyrektywa o utworach osieroconych,⁷ choć stanowi pewien postęp, będzie miała ograniczone znaczenie w rozwiązywaniu palącego problemu masowej digitalizacji zasobów i ułatwienia ich masowego udostępniania, w tym zwłaszcza udostępniania *online* zawartości archiwów publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Jedynie skorzystanie z pewnej swobody państw członkowskich przy implementacji dyrektywy, w szczególności w związku z zawartymi w niej zastrzeżeniami braku uszczerbku dla rozszerzonego i obligatoryjnego zbiorowego zarządzania, stanowi szansę na rozwiązanie kwestii blokady eksploatacyjnej części archiwów Polskiego Radia i Telewizji Polskiej, oraz utrudnień w ich cyfryzacji. Oczekiwana od wielu lat i długo zapowiadana dyrektywa o zbiorowym zarządzaniu prawami również rodzi zastrzeżenia, w szczególności co do tego, czy istotnie przyczyni się do ułatwienia efektywnego licencjonowania i tym samym udostępniania twórczości z korzyścią dla odbiorców i uprawnionych, czy też raczej przyczyni się do erozji dotąd dobrze funkcjonujących krajowych systemów zbiorowego zarządzania.⁸ W żadnym stopniu do ułatwienia dostępu do twórczości

³ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/studies/index_en.htm

⁴ <http://www.copyrightcode.eu/>

⁵ COM (2010) 245 final/2

⁶ COM(2011) 287 final

⁷ Dyrektywa 2012/28/UE.

⁸ Por. np. stanowisko Instytutu Max Plancka:

http://www.ip.mpg.de/files/pdf2/Max_Planck_Comments_Collective_Rights_Management.pdf

nie prowadzi dyrektywa o przedłużeniu czasu ochrony fonogramów i utrwalonych na nich artystycznych wykonania.⁹

W tej sytuacji uważamy, że inicjatywa Komisji zapowiadająca kolejną rundę studiów i analiz, oraz rozmów z udziałem interesariuszy – nie stanowi przełomu, tylko zapowiedź odłożenia w czasie konkretnych działań reformatorskich w zakresie europejskiego prawa autorskiego. W gruncie rzeczy oznacza to utrzymanie *status quo* w tym obszarze (z zastrzeżeniem ewentualnego przyjęcia dyrektywy w sprawie zbiorowego zarządzania prawami) co najmniej do ok. 2015 r.

Z polskiej perspektywy oznacza to celowość działań w dwóch kierunkach:

- 1) konieczność oparcia reformy polskiego prawa autorskiego w najbliższym czasie na istniejącym stanie prawa europejskiego – przy świadomości istniejących w tym zakresie ograniczeń (czego – w naszej ocenie – nie bierze się pod uwagę np. w założeniach ustawy o otwartym dostępie do zasobów publicznych); istotną okazją do wprowadzenia szeregu pożądaných rozwiązań może być zwłaszcza implementacja dyrektywy o utworach osieroconych;
- 2) celowość udziału w pracach prowadzonych w instytucjach europejskich nad przyszłymi zmianami w europejskim prawie autorskim, i prezentowanie istotnych z polskiej perspektywy rozwiązań; dla TVP, podobnie jak i innych europejskich nadawców publicznych, zagadnieniami wymagającymi działań legislacyjnych w obszarze europejskiego prawa autorskiego są przede wszystkim:
 - a) rozwiązanie kwestii prawa właściwego w zakresie udostępniania treści *online* przez przyjęcie - przynajmniej w odniesieniu do usług nadawców związanych z programami - zasady prawa państwa pochodzenia, w zbliżonej postaci do przyjętej w odniesieniu do nadań satelitarnych;
 - b) wprowadzenie jednolitego i neutralnego technologicznie reżimu w odniesieniu do reemisji – przez rozciągnięcie zasad dotyczących reemisji kablowej, w tym obligatoryjnego zbiorowego zarządu – na inne postacie reemisji (w tym na platformach satelitarnych i w systemach teleinformatycznych);

⁹ Dyrektywa 2011/77/UE.

- c) zaakceptowanie i - tam gdzie to celowe – promowanie systemów rozszerzonego zbiorowego licencjonowania, do czego warunki stworzone zostaną przez określenie europejskich standardów w zakresie zbiorowego zarządzania;
- d) kwestia incydentalnego (tzn. pozbawionego samodzielnego znaczenia gospodarczego) zwielokrotnienia stanowiącego element innego głównego użytku (np. komunikowania publicznego).

Wciąż uważamy, iż celowa jest nowelizacja dyrektywy satelitarno-kablowej.¹⁰ Jeżeli dla zabiegu takiego nie ma poparcia, rozwiązaniem tymczasowym mogłoby być wydanie przez Komisję **komunikatu interpretacyjnego** wyjaśniającego postanowienia dyrektywy w świetle narosłego orzecznictwa,¹¹ jak też zmian technologicznych. Podobne rozwiązanie przyjęto w odniesieniu do dyrektywy o TV bez granic¹² (obecnie dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych), co do której wydano w 2004 r. komunikat w sprawie nowych technik reklamowych.¹³

W odniesieniu do inicjatyw objętych obecnym Komunikatem Komisji (COM/2012/789) – dostrzegamy, iż Komisja proponuje działania dwutorowe:

- 1) dialog interesariuszy pod hasłem „Licencje dla Europy” – który ma doprowadzić do ewentualnych rozwiązań praktycznych wypracowanych przez samych uczestników obrotu;
- 2) przegląd europejskich ram prawa autorskiego – co ma oznaczać zakończenie przeglądu przez Komisję w oparciu badania rynku i skutków, oraz prace projektodawcze, w celu podjęcia w 2014 r. decyzji, czy przedstawiać wynikające z tego propozycje legislacyjne.

Każdy z tych elementów wymaga odrębnego odniesienia się.

¹⁰ Dyrektywa 93/83/WE.

¹¹ Wyrok TSUE z 04.11.2011, C-403/08 i C-429/08, *Karen Murphy*; wyrok TSUE z 13.10.2011, C-431/09 i C-432/09, *Airfield*.

¹² Dyrektywa 89/552/EWG.

¹³ Komunikat interpretacyjny Komisji z 23.04.2004 w sprawie niektórych aspektów postanowień dotyczących reklamy telewizyjnej w dyrektywie „Telewizja bez granic”, C (2004)1450, Dz.Urz. C 102, z 28.04.2004.

Licencje dla Europy – dialog interesariuszy

Komisja proponuje ułożenie struktury dialogu wokół 4 zagadnień:

- 1) dostęp ponadgraniczny i przenoszalność usług;
- 2) treści tworzone przez użytkowników oraz licencjonowanie użytkowników korzystających w niewielkim stopniu z materiałów chronionych;
- 3) sektor audiowizualny i instytucje dziedzictwa kulturowego;
- 4) eksploracja tekstów i danych (tę kwestię jako dotyczącą innych sektorów pozostawiamy poza dalszymi uwagami).

Wydaje się, że w każdym z tych (3 pierwszych) obszarów problemy są już zidentyfikowane, a propozycje konkretnych rozwiązań znane. Możliwości rozwiązania tych problemów przez samych interesariuszy są ograniczone, a celowa byłaby raczej interwencja prawodawcy europejskiego oraz ustawodawców krajowych.

Jeżeli chodzi o dostęp ponadgraniczny i przenoszalność usług, to szeroko wiadomo, że podstawową barierę stanowi tu terytorialność krajowego prawa autorskiego, istniejące w tym zakresie różnice, oraz wykształcenie się i ugruntowanie opartych na podziałach terytorialnych modeli biznesowych (działalności OZZ, dystrybucji filmów itd.). W rezultacie blokowany jest nie tylko rozwój usług pan-europejskich, co akurat napotyka też na obiektywne przeszkody rynkowe, związane z barierami językowymi i kulturowymi, ale także przepływ ponadgraniczny usług adresowanych głównie do danego rynku krajowego, a które to usługi wskazane byłoby móc odbierać także w innych krajach UE (nawet jeżeli ich publiczność byłaby tam marginalna).

Kwestia *user generated content* jest ściśle związana z zakresem wyjątków i ograniczeń z jednej strony, a z wolnymi licencjami (w tym w ramach *creative commons*) z drugiej. Pierwszy obszar jest przedmiotem regulacji dyrektywy 2001/29/WE (art.5) i bez jej reformy trudno o osiągnięcie tu postępu. Z kolei obszar umów autorskich nie jest prawie w ogóle objęty regulacją europejskiego prawa autorskiego, tylko stanowi domenę prawa krajowego; nie bardzo więc wiadomo, co mogłoby tu być przedmiotem uzgodnień na poziomie europejskim. Z komunikatu wynika, że chodzi o zapewnienie transparentności warunków umów pomiędzy uprawnionymi (np. OZZ) a operatorami platform, zezwalającymi na korzystanie w ramach tych platform z materiałów chronionych wykorzystanych w treściach

tworzonych przez użytkowników i umieszczanych na tych platformach. Chodzi więc o jasność sytuacji prawnej co do tego co jest dopuszczalne dla użytkowników. Wydaje się jednak, że ogromne zróżnicowanie sytuacji praktycznych i obawy uprawnionych przed utratą kontroli – mogą nie sprzyjać wprowadzaniu takich transparentnych rozwiązań kontraktowych. Prawdziwą pewność prawną można stworzyć wyłącznie poprzez normy prawne o bezwzględnie obowiązującym charakterze.

Ułatwianie dostępności *online* do filmów europejskich, wynika także z problemów na tle rozwiązań ustawowych. Złożoność sytuacji prawnej wymaga tu zapewnienia silnej pozycji producenta jako dysponenta praw do filmu, przy zachowaniu przez twórców i wykonawców praw do wynagrodzenia.

Przegląd ram prawa autorskiego.

Zapowiedziane przez Komisję działania oznaczają, że reforma europejskiego prawa autorskiego nie nastąpi przed 2015 r. , a więc nie wcześniej niż 14 lat po przyjęciu dyrektywy o prawie autorskim w społeczeństwie informacyjnym.¹⁴ Sama reforma nie jest przy tym pewna, gdyż dopiero dokonany przegląd ma dać podstawę do podjęcia decyzji co do ewentualnych propozycji legislacyjnych. Komunikat wskazuje 4 elementy, które mają być badane:

- 1)terytorialność na jednolitym rynku,
- 2)harmonizacja ograniczeń i wyjątków w erze cyfrowej;
- 3)fragmentaryzacja rynku praw autorskich w UE;
- 4)egzekwowanie praw przy zachowaniu ich szerokiej legitymizacji.

Zagadnienia te są znane i istnieją już co do nich studia i analizy. Komunikat nie określa jednocześnie, jakie konkretnie aspekty tych zagadnień mają być jeszcze badane, ani jaka jest ich wzajemna relacja. Nie precyzuje też co jest dokładnie rozumiane pod wymienionymi hasłami, w szczególności o jaki rodzaj fragmentaryzacji rynku chodzi (czy o terytorialny – co jest już objęte pkt 1, czy o repertuarowy – w zakresie działalności OZZ; czy o fragmentaryzację uprawnień – poprzez ich dzielenie na uprawnienia cząstkowe).

¹⁴ Dyrektywa 2001/29/WE.

W rezultacie trudno zrekonstruować zakres inicjatyw Komisji w zakresie przeglądu ram prawa autorskiego, a tym bardziej określić ich kierunek.

Całość zapowiedzi sprowadzić można do odłożenia w czasie reformy europejskiego prawa autorskiego.

W tej sytuacji celowe może być skoncentrowanie się na działaniach w obszarze prawa krajowego w ramach istniejącego stanu prawnego w UE. Na poziomie europejskim wskazany jest udział w debacie, a w obliczu odłożenia reformy europejskiego prawa autorskiego – przyjęcie w okresie przejściowym komunikatu interpretacyjnego Komisji dotyczącego dyrektywy satelitarno-kablowej.

TELEWIZJA POLSKA S.A.
Prezes Zarządu
dr Juliusz Braun

Do wiadomości:

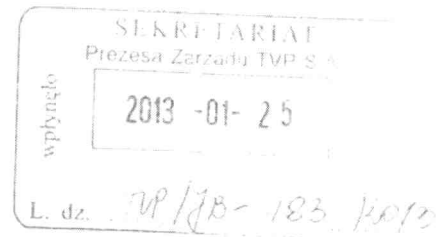
- KRRiT

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Bogdan Zdrojewski

DWIM/ 92 /13

Warszawa, dnia 17 stycznia 2013 r.

według rozdzielnika

Szanowni Państwo,

uprzejmie informuję, że w dniu 18 grudnia 2012 r. Komisja Europejska opublikowała *Komunikat Komisji w sprawie treści na jednolitym rynku cyfrowym COM (2012) 789*. Dokument dotyczy kontynuacji działań, których celem jest przegląd i modernizacja norm prawnych UE w zakresie prawa autorskiego. W trakcie zostaną wzięte pod uwagę badania rynku oraz dotychczasowe prace nad wnioskami dotyczącymi zmian przepisów. Prace mają dotyczyć następujących zagadnień: terytorialności na Rynku Wewnętrznym; harmonizacji dozwolonego użytku w dobie cyfrowej; fragmentaryzacji rynku prawa autorskiego UE; poprawy efektywności i skuteczności egzekwowania praw w szerokim kontekście reformy prawa autorskiego. Według komunikatu w 2013 roku zostanie podjęty dialog z zainteresowanymi stronami. Jego celem będzie przyspieszenie prac w obszarach wyróżnionych w komunikacie. Te obszary to: 1) dostęp transgraniczny i możliwość przenoszenia usług; 2) treści wytworzone przez użytkowników (*user generated content*) oraz udzielanie licencji użytkownikom korzystającym z materiałów chronionych na niewielką skalę; 3) sektor audiowizualny i instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo kulturowe; 4) eksploracja tekstów i danych (*text and data mining*).

W związku z koniecznością przygotowania szczegółowego stanowiska Rządu RP odnośnie przedmiotowego dokumentu, zwracam się z prośbą o Państwa uwagi w terminie do dnia 8 lutego br. Proszę o przesłanie ich na adres:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności Intelektualnej i Mediów
Ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

lub pocztą elektroniczną na adres dwim@mkidn.gov.pl

Informacja na temat powyższych konsultacji, wraz z treścią dokumentu w językach polskim i angielskim, została również zamieszczona na prowadzonej przez MKiDN stronie internetowej www.prawoautorskie.gov.pl pod adresem:
<http://www.prawoautorskie.gov.pl/pages/posts/rozpoczely-sie-konsultacje-komunikatu-ke-w-sprawie-tresci-na-jednolitym-rynku-cyfrowym-89.php>

Z poważaniem

Egz:
2 x a/a